YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
Tuija Mikkonen
Miliza Malmelin

Eduskunnan asunto- ja ympäristöjaosto

26.10.2016

HE 134/2016 vp TAE 2017

Momentti 35.01.65 Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon (2 230 000 euroa)

Momentin määräraha kohdennetaan esityksen mukaan

- **Pidä Saaristo Siistinä ry:n alushankintaan 500 000 euroa**
- **järjestöjen ja hankkeiden tukemiseen 1 730 000 euroa**

Momentin määräraha voidaan käyttää **yleisavustuksiin valtakunnallisille luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöille** niiden perustoimintaan. **Valtakunnallisille asunto- ja rakennusalan järjestöille** myönnetään valtionavustusta yleisavustuksena kohdennettuna erityisesti näiden **neuvonta- ja valistustoimintaan**. Avustusta harkittaessa otetaan huomioon järjestön toimintakenttä ja toiminnan laatu, laajuus ja vaikuttavuus sekä se, miten avustuksen hakijan toiminta vaikuttaa edistävästi valtion talousarvioesityksen mukaisiin ympäristöministeriön hallinnonalan tavoitteisiin. Harkinnassa huomioidaan myös järjestön ympäristöhallinnon tavoitteita edistävän toiminnan osuus sen kokonaistoiminnasta.

Avustusta saavat järjestöt tekevät merkittävää ja arvokasta työtä muun muassa ympäristöön, luonnonsuojeluun sekä asumiseen ja rakentamiseen liittyvissä tehtävissä ja niillä on tärkeä rooli kansalaismielipiteen välittäjinä. Järjestöjen toiminta ja hankkeet tavoittavat kansalaisia usein paremmin kuin viranomaistoiminta. Järjestöjen tuottamat palvelut ovat tehokkaita ja edullisia. Julkisen hallinnon resurssien niukentuessa järjestöjen merkitys ympäristö-, asunto- ja rakennusalan toiminnassa ja palvelujen tuotannossa kasvaa edelleen. Ympäristöhallinnossa toteutetaan useita laajoja lainsäädäntö- ja kehittämishankkeita, joita koskevaa tiedottamista ja neuvontaa hoidetaan myös näiden järjestöjen kautta.

Momentilta tuetaan myös **saariston ympäristönhoitoa**, joka perustuu lakiin saariston kehityksen edistämisestä (494/1981), jossa säädetään että saaristokunnalle tai tällaisen kunnan jäsenelle voidaan "myöntää avustusta toimenpiteisiin, jotka koskevat saaristoluonnon suojelemista taikka saariston maisemakuvan säilyttämistä tai parantamista". Tuen avulla on hoidettu saariston niittyjä ja muita perinnemaisemia, tehty linnusto- ja luontoselvityksiä sekä kunnostettu saaristomaisemien kannalta tärkeitä rakennuksia ja rakennelmia. Tuen saajina ovat olleet saariston asukkaat sekä paikalliset luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöt.

Lisäksi momentilta tuetaan **saaristoalueiden ja tunturialueiden jätehuoltoa**, joka matkailijoiden ja retkeilijöiden kannalta näkyy konkreettisesti roskaantumisen estämisenä. Pidä Saaristo Siistinä ry toimii saaristo- ja rannikkoalueilla sekä Järvi-Suomessa huolehtimalla muun muassa veneilijöiden jätteistä, kuivakäymälöistä, kelluvista imutyhjennysasemista ja retkisatamien jätehuollosta.

Momentilta käytettään määrärahaa myös **kestävää kehitystä, kulttuuriympäristön vaalimista sekä muuta ympäristökasvatusta ja –valistusta edistävien valtakunnallisesti ja alueellisesti merkittävien hankkeiden** tukemiseen.

Momentilta on vuonna 2016 myönnetty avustusta 39 järjestölle niiden perustoimintaan tai neuvonta- ja valistustyöhön, yhteensä 940 000 euroa (54 % momentin määrärahasta). Ympäristönhoitoon (ml saaristo- ja tunturialueiden jätehuoltoon) osoitettiin yhteensä 580 000 euroa (34 %) ja ympäristökasvatus- ja valistushankkeisiin 214 000 euroa (12 %).

Vuonna 2016 momentin 36.01.65 määräraha väheni 366 000 eurolla (noin 17,4 %) vuoteen 2015 verrattuna. Vähennys johtui järjestötukien säästöistä (HO 2015) ja tasomuutoksesta. Avustuksia pyrittiin leikkaamaan niin, ettei järjestöjen toiminta vaarantuisi. Suurimmilta avustuksien saajilta leikkaus oli noin

20 % edellisvuoteen nähden, pienemmiltä noin 10 %. Leikkaukset ovat vaikuttaneet järjestöjen toimintaan ja ainakin yhdessä järjestössä johtaneet myös irtisanomisiin.

Vuonna 2017 momentin 36.01.65 määräraha on esitetty kasvavan 496 000 eurolla. Momentin määrärahasta kuitenkin 500 000 euroa osoitetaan Pidä saaristo siistinä ry:n alushankkeelle, jolloin se osa määrärahasta, jota käytetään järjestöjen toiminnan ja hankkeiden tukemiseen vähenee 4 000 eurolla vuoteen 2016 verrattuna. Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että momentin määräraha säilyy kehysvuosina 1,73 M eurossa. Järjestöt ovat nyt sopeuttaneet toimintaansa saamansa avustuksen mukaiseksi. Kaiken kaikkiaan varsin rajallisella määrärahalla on vuosien aikana voitu tehokkaasti tukea kansalaisyhteiskunnan toimijoita kansalaisten ympäristötietoisuuden lisäämiseksi ja erilaisten luonto-, ympäristö-, rakennus- ja asuntoalan toimien toteuttamisessa.

Pidä Saaristo Siistinä ry:n alushanke

Momentin määrärahasta 500 000 euroa osoitetaan Pidä saaristo siistinä ry:n alushankkeelle. Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että Pidä Saaristo Siistinä ry:n alushankinnalle esitetään investointitukea vuodelle 2017. Pidä saaristo siistinä ry:n Saaristomerellä liikennöivä alus M/S Roope on elinkaarensa päässä. Tuki mahdollistaa uuden huoltoaluksen tilaamisen Saaristomerelle ja järjestön jätehuoltotyön jatkumisen keskeytyksettä.